

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 48/18
2018 m. balandžio 17 d., Liuksemburgas,

Sprendimas byloje C-441/17
Komisija / Lenkija (Belovežo giria)

Miško tvarkymo veiksmai teritorijoje *Natura 2000 Puszcza Białowieska*, kurių ėmėsi Lenkija, pažeidžia Sąjungos teisę

Šių veiksmų įgyvendinimas iš tikrųjų lemia dalies šios teritorijos išnykimą

2007 m. Komisija, remdamasi Buveinių direktyva¹, patvirtino teritoriją *Natura 2000 Puszcza Białowieska*, kurią, be kita ko, sudaro trys Belovežo, Browsk ir Hainuvkos miškų rajonai, kaip „Bendrijos svarbos teritoriją“ dėl to, kad joje yra natūralių buveinių ir tam tikrų gyvūnų ir paukščių rūšių, kurių apsauga yra prioritetinga, buveinių. Ši teritorija taip pat yra paukščių „speciali apsaugos teritorija“, nustatyta remiantis Paukščių direktyva². Komisijos teigimu, teritorija *Natura 2000 Puszcza Białowieska* yra vienas iš labiausiai Europoje saugomų natūralių miškų, kuriame yra didelis kiekis senų, visų pirma šimtamečių, ir nunykusių medžių.

Dėl žievėgraužių tipografų³ plitimo Lenkijos aplinkos apsaugos ministras 2016 m. leido laikotarpiu nuo 2012 m. iki 2021 m. beveik trigubai padidinti eksploatuojamos medienos kiekį vien Belovežo miško rajone ir vykdyti aktyvius miško tvarkymo veiksmus, kaip antai sanitarinius kirtimus, atsodinimą ir atjauninimą, zonose, kuriose bet kokia intervencija iki tol buvo negalima. Vėliau, 2017 m. Miškų tarnybos generalinis direktorius dėl trijų Belovežo, Browsk ir Hainuvkos miškų rajonų priėmė Sprendimą Nr. 51 „dėl visų amžiaus klasių žievėgraužių tipografų kolonizuotų medžių išskirtimo ir medžių, keliančių pavojų visuomenės saugumui ar keliančių gaisro pavojų, išvežimo <...> miškų rajonuose“. Todėl šiuose trijuose miškų rajonuose buvo pašalinti sausuoliai ir žievėgraužių tipografų kolonizuoti medžiai zonoje, kuri apytiksliai apima 34 000 hektarų, o teritorijos *Natura 2000 Puszcza Białowieska* visas plotas yra 63 147 hektarai.

Manydama, kad Lenkijos valdžios institucijos neįsitikino, jog šie miško tvarkymo veiksmai nekels pavojaus teritorijos *Natura 2000 Puszcza Białowieska* vientisumui, Komisija 2017 m. liepos 20 d. pateikė Teisingumo Teismui ieškinį, kuriame prašė konstatuoti, kad Lenkija neįvykdė įsipareigojimų pagal Buveinių ir Paukščių direktyvas⁴.

Šiandien priimtame sprendime **Teisingumo Teismas konstatavo, kad Lenkija neįvykdė įsipareigojimų** pagal šias direktyvas.

Jis visų pirma priminė, kad Buveinių direktyvoje valstybėms narėms numatytos kelios pareigos ir specialios procedūros, skirtos palaikyti ar prirėmus atkurti palankią Sąjungos svarbos natūralių buveinių ir laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos būklę, siekiant bendresnio tikslo užtikrinti aukštą aplinkos apsaugos lygį, kiek tai susiję su pagal direktyvą saugomomis teritorijomis. Todėl planas ar projektas gali būti patvirtinamas tik su sąlyga, kad kompetentingos institucijos sprendimo,

¹ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 16 sk., 2 t., p. 102), paskutinį kartą iš dalies pakeista 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/17/ES (OL L 158, 2013, p. 193).

² 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010, p. 7), iš dalies pakeista Direktyva 2013/17.

³ Tai vabalai kenkėjai, kurie daugiausiai kolonizuoja egles.

⁴ Be to, Komisija prašė Teisingumo Teismo įpareigoti Lenkiją nutraukti aktyvius miško tvarkymo veiksmus tam tikrose medynų buveinėse ir nunykusių šimtamečių eglių šalinimą ir medžių kirtimą siekiant padidinti eksploatuojamos medienos kiekį teritorijoje *Puszcza Białowieska* iki Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl esmės, nebent kiltų pavojus visuomenės saugumui. Komisija taip pat prašė skirti periodinę baudą nustatytų įsipareigojimų nesilaikymo atveju. 2017 m. lapkričio 20 d. nutartimi Teisingumo Teismas patenkino šį prašymą (žr. PS [Nr. 122/17](#)).

kuriuo leidžiama įgyvendinti projektą, priėmimo dieną yra įsitikinusi, kad jis nedaro ilgalaikio neigiamo poveikio tam tikros teritorijos vientisumui. Šiuo atveju Teisingumo Teismas konstatavo, kad neturėdamos visų duomenų, reikalingų įvertinti nagrinėjamų aktyvių miško tvarkymo veiksmų poveikį teritorijos *Natura 2000 Puszcza Białowieska* vientisumui, Lenkijos valdžios institucijos prieš priimdamos 2016 m. sprendimą ir Sprendimą Nr. 51 neatliko tinkamo šio poveikio įvertinimo ir todėl pažeidė jų pareigą pagal Buveinių direktyvą. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad poveikio vertinimas, kurį Lenkijos valdžios institucijos atliko 2015 m.⁵, negalėjo išsklaidyti visų mokslinių abejonių dėl 2016 m. sprendimo žalingo poveikio teritorijai *Natura 2000 Puszcza Białowieska*.

Toliau Teisingumo Teismas nagrinėjo, ar nagrinėjami aktyvūs miško tvarkymo veiksmai gali daryti kenksmingą poveikį teritorijoje *Natura 2000 Puszcza Białowieska* saugomoms buveinėms ir rūšims ir todėl kelti pavojų šios teritorijos vientisumui. Šiuo klausimu jis konstatavo, kad ginčijamuose sprendimuose nėra apribojimų dėl medžių amžiaus ar medynų, kurių atžvilgiu taikomi minėti veiksmai, ypač atsižvelgiant į buveines, kuriose jie yra. Be to, šiais sprendimais leidžiama kirsti medžius dėl „visuomenės saugumo“ motyvų, tačiau nepateikiamas joks patikslinimas dėl konkrečių sąlygų, pateisinančių medžių kirtimą tokiais motyvais. Teisingumo Teismo teigimu, Lenkijos Respublikos pateikti argumentai šiuo klausimu neleidžia manyti, kad nagrinėjami aktyvūs miško tvarkymo veiksmai gali būti pateisinami būtinybe užkirsti kelią žievėgraužių tipografų plitimui.

Be to, Teisingumo Teismas konstatavo, kad nagrinėjamų aktyvių miško tvarkymo veiksmų įgyvendinimas lemia dalies teritorijos *Natura 2000 Puszcza Białowieska* išnykimą. Todėl tokios priemonės, priešingai, nei tvirtina Lenkija, negali būti šios teritorijos apsaugą užtikrinančiomis priemonėmis. Atsižvelgdamas į tai Teisingumo Teismas pažymėjo, kad žievėgraužiai tipografai 2015 m. tvarkymo plane⁶ nebuvo pripažinti kaip potencialus pavojus teritorijos *Natura 2000 Puszcza Białowieska* vientisumui, bet, priešingai, žievėgraužių tipografų kolonizuotų eglių ir pušų šalinimas šiame plane buvo nustatytas kaip potencialus pavojus.

Galiausiai Teisingumo Teismas pažymėjo, kad 2016 m. sprendimas ir Sprendimas Nr. 51 neišvengiamai lemia Buveinių direktyva saugomų tam tikrų vabalų saprofitų, kaip Sąjungos svarbos rūšių, kurioms būtina griežta apsauga, dauginimosi ar poilsio vietų žalojimą ar naikinimą.

Teisingumo Teismas nurodė, kad Paukščių direktyva valstybės narės įpareigojamos priimti priemonės, skirtas įgyvendinti bendrą visų paukščių rūšių, natūraliai gyvenančių laukinėje aplinkoje, apsaugos sistemą. Šia direktyva draudžiama, be kita ko, tyčia naikinti arba pažeisti jų lizdus ir kiaušinius, arba pašalinti jų lizdus, taip pat tyčia trikdyti paukščius (ypač jų perėjimo ir jaunukų auginimo metu), jei toks trikdymas galėtų turėti didelės reikšmės šios direktyvos tikslams. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nurodė, kad ginčijamuose sprendimuose, kurių įgyvendinimas neišvengiamai reikštų minėtų paukščių rūšių dauginimosi ar poilsio vietų sunaikinimą ar pažeidimą, nėra numatyta konkrečių ir specialių apsaugos priemonių, kurios leistų tiek jų taikymo sričiai nepriskirti tyčinių veiksmų, keliančių grėsmę šių paukščių gyvybei ir buveinei, tiek užtikrinti veiksmingą minėtų draudimų laikymąsi.

Todėl Teisingumo Teismas patenkino visą Komisijos pareikštą ieškinį.

⁵ Tai numatytų priemonių poveikio aplinkai vertinimas, kurį *Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku* (Balstogės miškų tarnybos regioninis direktorius, Lenkija) atliko 2015 m.

⁶ 2015 m. lapkričio 6 d. *Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku* (Balstogės aplinkos apsaugos regioninis direktorius, Lenkija) priėmė *Plan zadań ochronnych* (tvarkymo planas), kuriame nustatyti su teritorija *Natura 2000 Puszcza Białowieska* susiję apsaugos tikslai ir priemonės trims Belovežo, Browsk ir Hainuvkos miško rajonams.

PASTABA: Ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo valstybei narei, kuri neįvykdė iš Sąjungos teisės kylančių įsipareigojimų, gali pareikšti Komisija arba kita valstybė narė. Teisingumo Teismui konstatavus, kad įsipareigojimai neįvykdyti, atitinkama valstybė narė privalo nedelsdama įvykdyti šį sprendimą. Jeigu Komisija mano, kad valstybė narė neįvykdė sprendimo, ji gali pareikšti naują ieškinį dėl piniginių sankcijų taikymo. Tačiau, jei Komisijai nepranešama apie direktyvą į nacionalinę teisę perkeliančias nuostatas, jos prašymu Teisingumo Teismas gali paskirti piniginę sankciją jau pirmajame sprendime dėl įsipareigojimų neįvykdymo.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106